

Valtuustontie 8
62100 LAPUA

Puh. 06 438 4111

28.9.2026

Lausunto Alavuden, Ilmajoen, Kihniön, Kuortaneen, Kurikan, Lapuan, Seinäjoen ja Ähtärin kuntien sitoutuminen kansalliseen Kiertotalouden green dealiin

Asianumero ILM/599/14.06.00.00/2025

Lapuan kaupungin lausunto

Yleiset kommentit:

Lapuan kaupunki on tehnyt pitkään Kestävyyttä edistävää työtä. Kestävyyden yhtenä osana on myös kiertotalouden edistäminen. Green Deal sitoumukseen, jonka aiheena on kiertotalouden edistäminen, suhtaudutaan pääosin positiivisesti.

Tavoitetasot vuosille 2030 ja 2035 antavat jo jonkin verran liikkumavaraa ja aikaa toteutettaville toimenpiteille.

Valitut toimenpiteet ja mittarit kokonaisuudet ovat osittain jo nykyisin menetelmin toteutettavissa.

Kommentit sitoumukseen sisältöön

Toimenpide 1. Kunnat uudelleen käyttävät maamassoja ja uusiomateriaaleja infra- ja maanrakentamisessa

Tavoitteena on, että toimialueen kunnat kehittävät toiminnoissaan maa-ainesten ja uusiomateriaalien kiertotaloutta. Kunnat huomioivat läpileikkaavasti organisaatiossaan maamassojen uudelleenkäytön mm. siten, että kaavoituksessa huomioidaan maamassojen käyttö- ja läjitystarpeet sekä osoitetaan välivarastointipaikkoja. Työmaat aikataulutetaan siten, että massojen ja uusiomateriaalien synty ja käyttötarve samanaikaistuvat. Kunnat perustavat maa-ainespankkeja ja osoittavat niille tarvittavat resurssit. Kunnat hyödyntävät välivarastoituja maamassoja ja uusiomateriaaleja myöhemmin niille sopivissa kohteissa neitseellisten materiaalien käytön sijaan. Kuntien välillä edistetään

Valtuustontie 8
62100 LAPUA

Puh. 06 438 4111

28.9.2026

yhteistyömahdollisuuksia maa-ainespankkien käytössä, esimerkiksi yhteisen digitaalisen palvelun avulla.

1. Toimenpiteen 1. mittari on, että kunta hallinnoi ylijäämämassojen ja/tai uusioraaka-aineiden maa-ainespankkia, lähtötaso 2/8 kuntaa hallinnoi maa-ainespankkia (kpl).

Lapuan kaupungilla on omassa käytössä oleva maa-ainespankki, jonne voidaan varastoida maa-aineksia tulevaa käyttöä varten, joten Lapuan kaupungin toiminta täyttää toimenpiteet tavoitteet.

2. Toimenpiteen 2. mittari on kaavojen määrä, joissa on huomioitu maa-ainesten käsittely ja mahdolliset välivarastointipaikat, XX % valmistuvista kaavoista. Lähtötaso selvitetään vuoteen 2027 mennessä. Tavoitetasona on vuoteen 2030 mennessä 70 % ja vuoteen 2035 100 % kaavoista.

Kaavoituksessa ja maankäytön suunnittelussa voidaan osoittaa maa-aineksien hyödyntämis- tai sijoittamiskohteita esim. meluvalleissa tai puistojen muotoiluissa tai aluevarauksina. Kaavahankkeet kuitenkin voivat erota toisistaan merkittävästi kaavatasojen osalta (yleis- ja asemakaavoitus), jolloin kaikissa kaavoissa ei ole mahdollista hyödyntää tai välivarastoida kyseisen kaavan alueelta tulevia maa- tai kalliomursketta kyseisellä alueella tai osoittaa aluevarauksia. Tällöin on tarkoituksenmukaista kuljettaa massat erilliselle materiaalien väliläjitäysalueelle. Lapualla on tiivis asemakaava-alue, eikä massojen kuljetus kaupungin materiaalien väliläjitäysalueelle asemakaava-alueen tuntumaan muodosta merkittävää kuljetusrasitetta. Tämän vuoksi määrittelyä tulisi täsmentää siten, että käsittelyn tai välivarastointipaikan ei tarvitsisi sijaita kyseisen kaavan alueella tai vaihtoehtoisesti tulisi luopua prosentuaalisesta mittaritavoitteesta. Yleisesti ottaen kaavoituksella ohjataan maankäyttöä, mutta maa-ainesten käsittelyn ja välivarastoinnin ohjaaminen on operatiivista toimintaa, jota ei liene tarkoituksenmukaista ohjata kaavoituksen keinoin kaavakohtaisesti, vaan ylätasolla esimerkiksi

Valtuustontie 8
62100 LAPUA

Puh. 06 438 4111

28.9.2026

yleiskaavatasolla osoittamalla aluevarauksia maa-aineksen käsittelyä varten ja niitä tarvittaessa asemakaavoituksella tarkentaen.

Tavoitteen määrittelyä ja mittaria tulisi täsmentää ja miettiä tarkemmin, kuinka se vastaisi paremmin sitoumuksen tavoitteisiin.

Toimenpiteen 3. mittarin mukaan kunnan hallinnoimissa infra- ja maarakentamisessa hankkeiden määrä, joissa arvioidaan maamassojen ja uusioraaka-aineiden hyödyntämismahdollisuudet, lähtötaso XX % hankkeista. Lähtötaso selvitetään vuoteen 2027 mennessä. Tavoitetaso vuoteen 2030 mennessä on 70 % ja vuoteen 2035 mennessä 100 % hankkeista.

Lapuan kaupungissa arvioidaan maarakentamista sisältävissä hankkeissa uusioraaka-aineiden käytön mahdollisuus. Uusioraaka-aineiden käyttö arvioidaan aina ennen investoinnin toteuttamista. Lapuan kaupungin tavoitteena on hyödyntää maamassoja kaupungin rakennuskohteissa kuten esimerkiksi ulkoilureiteissa ja meluvalleissa. Investoinnit toteutetaan suurimmaksi osaksi urakkana, jolloin maamassojen jatkokäsittely kuuluu urakoitsijalle. Mikäli kaupungilla on tarve urakkaan kuuluville maamassoille, niin tämä määritellään erikseen tarjouspyyntöön.

Lapuan kaupungin maa-ainesten varastoalueella seurataan materiaalien kiertoa ympäristöluvan vaatimusten mukaisesti. Kadunrakennuksessa uusiomateriaalien käyttö on haastavaa. Lisäksi tulee ottaa huomioon, että uusiomateriaalien käyttöön liittyy materiaalin lastauksia enemmän kuin neitseellisen kiviaineksen käytössä, joten uusiomateriaalien käyttäminen voi osoittautua myös taloudellisesti huonommaksi vaihtoehdoksi.

Lapuan kaupunki pitää hyvänä uusioraaka-aineiden käytön lisäämistä ja huomioon tulee ottaa käyttöön liittyvät haasteet. Mikäli mittarina on arvioida maamassojen ha uusioraaka-aineiden hyödyntämismahdollisuudet, Lapuan kaupunki suhtautuu positiivisesti asetettavaan mittariin. Lapuan kaupunki ei voi sitoutua hyödyntämään tiettyä prosenttiosuutta kokonaiskäytöstä.

Valtuustontie 8
62100 LAPUA

Puh. 06 438 4111

28.9.2026

Toimenpide 2: Kuntien hankintojen kiertotalouden edistäminen

Toimialueen kunnat edistävät aktiivisesti kiertotaloushankintoja. Kiertotalouskriteeristö on vakiintunut osaksi hankintaprosesseja, ja markkinapaikkoja hyödynnetään laajasti sekä tavaroiden hankinnoissa että myynissä. Hankinnoissa käytetään esimerkiksi kriteeripankki.fi-palvelun kriteerejä sekä RIIHI-hankkeen Kestävät julkiset hankinnat-oppaan kriteerejä ja hankintamalleja.

Hankintojen kiertotalouden edistäminen vaatii työstämistä. Lapuan kaupunki on energiatehokkuussopimukseen liittymällä jo sitoutunut huomioimaan energiatehokkuus ensin periaatetta hankinnoissa, joten energiatehokkuussopimus ohjaa hankintojen ohjeistusta ja hankintojen periaatteita.

1. Toimenpiteen mittarin 1 mukaan kiertotaloutta edistäviä hankintakriteerejä ohjeistetaan käyttämään hankintastrategiassa- tai ohjeessa. Hankintastrategiassa tai -ohjeessa annetaan selkeät linjaukset kiertotaloutta edistävien hankintakriteerien käyttöönotosta ja soveltamisesta; 0/8 kuntaa
Tavoitetaso vuoteen 2030 mennessä on 3 kuntaa ja vuoteen 2035 mennessä 8 kuntaa.

Lapuan kaupungin suhtautuu myönteisesti ehdotettuun mittariin.

2. Toimenpiteen mittarin 2 mukaan seurataan hankintojen määrää, joissa on käytetty kiertotaloutta edistäviä kriteerejä; XX % hankinnoista. Lähtötaso selvitetään vuoteen 2027 mennessä. Tavoitetaso vuoteen 2030 mennessä on 15 % hankinnoista ja vuoteen 2035 mennessä 25 % hankinnoista.

Hankintojen erilaisten kriteerien seuranta tulisi sitoa tiettyyn kokoluokkaan, joten mittari tulisi sitoa kansallisten hankintarajojen ylittäviin hankintoihin.

Valtuustontie 8
62100 LAPUA

Puh. 06 438 4111

28.9.2026

Toimenpide 3. Kuntien tilat saneerataan monikäyttöisiksi korjausrakentamisen yhteydessä ja parannetaan käyttöasteita

Kiertotaloutta edistäviä hankintakriteerejä ohjeistetaan käyttämään hankintastrategiassa- tai ohjeessa. Hankintastrategiassa tai -ohjeessa annetaan selkeät linjaukset kiertotaloutta edistävien hankintakriteerien käyttöönotosta ja soveltamisesta; 0/8 kuntaa.

1. Toimenpiteen mittarin 1 mukaan Kunnan korjausrakentamisessa tilat toteutetaan muunneltaviksi tai monikäyttöisiksi (% remontoiduista neliöistä); XX Lähtötaso selvitetään vuoteen 2027 mennessä. Tavoitetaso vuoteen 2030 mennessä on 30 % hankinnoista ja vuoteen 2035 mennessä 50 % hankinnoista.

Monikäyttöisyys ja tilatehokkuus ovat tärkeitä periaatteita, joita huomioidaan rakentamisessa ja korjausrakentamisessa jo nyt. Toteutusmahdollisuudet vaihtelevat rakennustyypeittäin. Tärkeätä on monikäyttöisyyden rinnalla ottaa huomioon toiminnan tarpeet. Esimerkiksi kouluissa osa kokeilluista monikäyttöisyyttä lisäävistä ratkaisuista ovat toimineet huonosti mm. meluisuuden takia. Toisaalta koulujen erikoisluokat (käsityö yms.) ja liikuntatilat ovat jo nyt käytössä hyvällä käyttöasteella. Tavallisten luokkien käyttöasteen parantaminen on haastavaa. Muiden kuin opetusrakennusten käyttöasteen nostaminen ja monikäyttöisyyden lisääminen on osittain vielä kartoittamatonta potentiaalia. Yhtenä hyvänä esimerkkinä tässä on Lapualla perustettu Päivärannan yhteisöotalo. Periaatteiden toteutus mahdollisuudet riippuvat siis paljon kiinteistöstä.

Muunneltavuus ja monikäyttöisyys vaatii normaalia tarkempaa suunnittelua eikä muunneltavat ja monikäyttöiset tilat sovellu kaikkiin kohteisiin. Lisäksi mittarin toteuttaminen lisää korjausrakentamisen kustannuksia. Lapuan kaupunki katsoo, että muunneltavia ja monikäyttöisiä tiloja tulee edistää, mutta mittarin seuraaminen esitetyssä muodossa vaatii ylimääräistä seurantaa ja toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi koskevat kunnan

Valtuustontie 8
62100 LAPUA

Puh. 06 438 4111

28.9.2026

operatiivista toimintaa kiinteistöhuollossa eikä suoranaisesti kuulu
jätelautakunnan toiminnan piiriin.

2. Toimenpiteen mittarin 2 mukaan kunnissa on käytössä sähköinen
varausjärjestelmä, joka mahdollistaa varausten tekemisen liikuntatilojen
lisäksi myös kokous- ja tapahtumatiloihin, 3/8 kuntaa

Lapuan kaupungilla on käytössä sähköinen varausjärjestelmä ja sitä ollaan
uusimassa, joten tavoite toteutuu Lapuan kaupungissa.

Yhteenveto:

Lapuan kaupunki suhtautuu myönteisesti yhteiseen sitoumukseen. Sitoumuksen
mittareiden asettamisen osalta Lapuan kaupunki suhtautuu kuitenkin hyvin kriittisesti
mittareihin, jotka vaikuttavat kunnan operatiiviseen toimintaan ja joiden toteuttaminen
voi aiheuttaa kunnalle ylimääräisiä kustannuksia. Lisäksi tulee ottaa huomioon, että
kiertotaloustavoitetta on hyvin vaikea todentaa mm. kuntien tilojen
muunneltavuudella ja monikäyttöisyydellä. Tavoitetasojen asettaminen tulisi kaikkien
toimenpiteiden osalta tehdä vasta sen jälkeen, kun lähtötasot on määritelty.

Lapua 28.9.2026

Lapuan kaupunginhallitus

Harri Seppälä
kaupunginhallituksen puheenjohtaja

Satu Kankare
kaupunginjohtaja